

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 32/2023)

София, 16 август 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към.....	4
1.3	Площи и производство на тютюн	4
1.1	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.2	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.3	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от есенници

По оперативни данни, към 10 август 2023 г. кампанията по прибиране на основните есенни култури е към своя край. При близо 99% ожънати площи, продукцията от пшеница възлиза на 6,5 млн. тона - с 3,3% над нивото отпреди една година, поради повишения среден добив от декар. В резултат на съчетание от по-голям размер реколтирани площи и по-висока продуктивност от единица площ, производството на ечемик и тритикале бележи ръст от съответно 17,3% и 62,6% на годишна база. Същевременно, прибраните количества ръж и маслодайна рапица се свиват респективно с 8,5% и 22,1%, тъй като увеличените средни добиви не са достатъчни да компенсират намалението при площите.

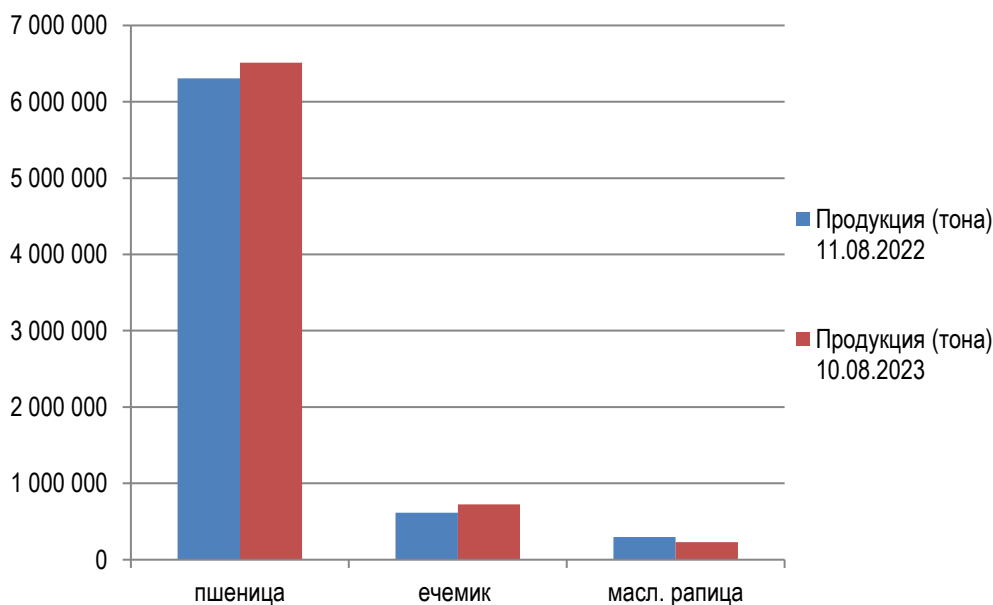
Реколта от есенници към 10.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 208 371	1 214 526	1 199 767	1 195 127	6 305 466	6 511 407	526	545	0,5%	-0,4%	3,3%	3,6%
ечемик	124 135	137 663	123 905	136 224	617 153	723 696	498	531	10,9%	9,9%	17,3%	6,6%
масл. рапица	131 276	88 626	130 669	87 576	295 476	230 124	226	263	-32,5%	-33,0%	-22,1%	16,4%
ръж	8 598	8 039	7 694	6 425	17 510	16 014	228	249	-6,5%	-16,5%	-8,5%	9,2%
тритикале	14 409	21 271	13 661	18 658	43 834	71 256	321	382	47,6%	36,6%	62,6%	19,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури към 10.08.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към

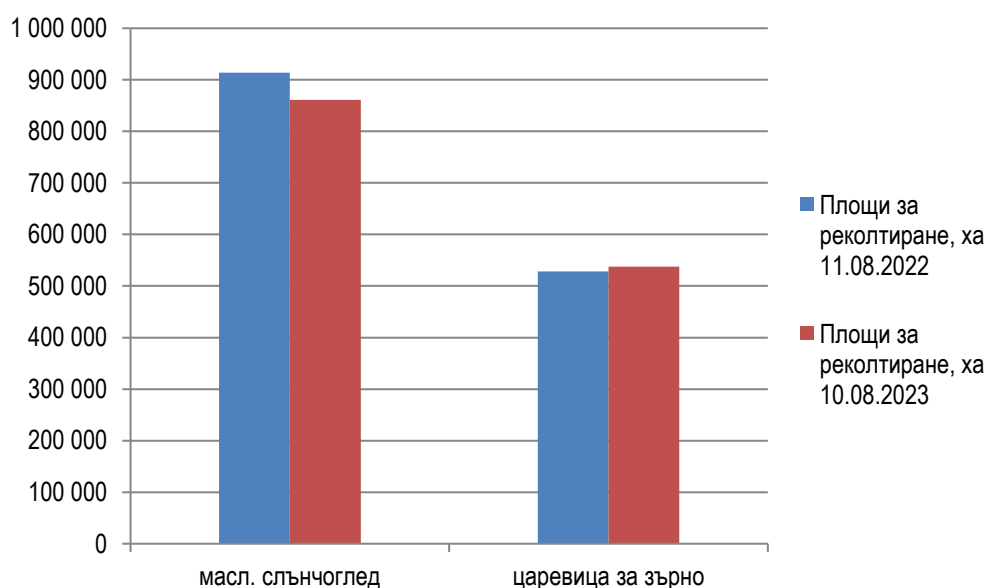
Започна жътвата на маслодаен слънчоглед, като на този етап са добити 86 тона.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 10.08.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
масл. слънчоглед	913 668	861 274	733	85	1 154	86	157	101	-5,7%	-88,4%	-92,5%	-35,7%
царевица за зърно	527 931	537 304	-	-	-	-	-	-	1,8%	-	-	-

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Площи за реколтиране с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 10.08.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.3 Площи и производство на тютюн

Към 10 август 2021 г. събраното количество „Ориенталски“ тютюн е с 10,4% повече на годишна база, което се дължи на ръста на засадените площи.

Площи и производство на тютюн към 10.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 288	1 796	2 151	2 001	2 209	111	103	22,9%	19,8%	10,4%	-7,2%
Тютюн-Вирджиния	598	431	363	203	242	99	67	49	-27,9%	-44,1%	-59,1%	-26,9%
Тютюн-Бърлей	178	140	172	113	214	160	124	142	-21,3%	-34,3%	-25,2%	14,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Засега производството на тютюн от типовете „Бърлей“ и „Вирджиния“ е съответно с 25,2% и 59,1% под миналогодишното, основно поради свиване на площите. При тип „Вирджиния“ се отчита и по-нисък среден добив.

1.1 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Последните оперативни данни сочат изоставане на продукцията от основните зеленчуци, дини и пъпеши от открити площи в границите от 20% (краставици) до 62,3% (домати) спрямо същия период на 2022 г. Това е свързано донякъде с по-бавния темп на прибиране на реколтата през настоящата година, като при повечето култури (с изключение на краставиците) се наблюдава и понижение на средния добив. Единствено производството на ягоди надхвърля миналогодишното - с 1,6%.

По отношение на оранжерийното производство на домати и краставици, от началото на 2023 г. до 10 август се регистрира намаление респективно с 4,1% и 6,9% на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 10.08.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 479	2 520	1 720	44 517	28 553	1 767	1 660	-17,7%	-31,7%	-35,9%	-6,1%
Зеле	1 488	1 343	312	206	6 582	3 467	2 110	1 683	-9,7%	-34,0%	-47,3%	-20,2%
Дини	3 297	3 633	2 203	1 752	41 124	23 313	1 867	1 331	10,2%	-20,5%	-43,3%	-28,7%
Пъпеши	2 057	2 865	1 531	1 461	13 790	9 822	901	672	39,3%	-4,6%	-28,8%	-25,4%
Пипер на открито	2 296	2 246	1 207	680	8 431	4 649	699	684	-2,2%	-43,7%	-44,9%	-2,1%
Домати на открито	2 251	2 149	1 155	630	12 713	4 797	1 101	761	-4,5%	-45,5%	-62,3%	-30,9%
Краставици на открито*	488	378	362	243	4 031	3 225	1 114	1 327	-22,5%	-32,9%	-20,0%	19,1%
Ягоди на открито	860	879	845	853	5 795	5 889	686	690	2,2%	0,9%	1,6%	0,6%
Домати в оранжерии	473	524	417	425	37 288	35 758	8 942	8 414	10,8%	1,9%	-4,1%	-5,9%
Краставици в оранжерии	412	388	357	316	36 594	34 081	10 250	10 785	-5,8%	-11,5%	-6,9%	5,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и корнишони

1.2 Площи и производство от трайни насаждения

При по-бавен темп на прибиране на реколтата в комбинация с понижение на добивите от единица площ при някои култури, на този етап продукцията от овощни насаждения е съществено под миналогодишната – с между 9,2% (череша) и 66,2% (праскови).

В начална фаза е беритбената кампания на десертно грозде, като са добити 96 тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 10.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 398	4 285	28	16	214	135	764	844	-2,6%	-42,9%	-36,9%	10,5%
круши	626	581	54	17	275	99	509	582	-7,2%	-68,5%	-64,0%	14,3%
праскови	2 926	1 821	1 917	789	14 262	4 820	744	611	-37,8%	-58,8%	-66,2%	-17,9%
сливи	9 415	9 378	1 595	810	7 800	3 902	489	482	-0,4%	-49,2%	-50,0%	-1,4%
кайсии	2 984	2 354	2 951	2 149	21 413	11 069	726	515	-21,1%	-27,2%	-48,3%	-29,1%
череша	10 491	9 944	10 491	9 850	51 034	46 329	486	470	-5,2%	-6,1%	-9,2%	-3,3%
вишни	1 252	1 024	1 252	1 002	4 514	3 244	361	324	-18,2%	-20,0%	-28,1%	-10,2%
орехи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
малини	1 782	1 752	696	554	1 960	1 446	282	261	-1,7%	-20,4%	-26,2%	-7,4%
лозя винени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
лозя десертни	-	2 687	-	21	-	96	-	457	-	-	-	-

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.3 Площи и производство от етерично-маслени култури

Към 10 август 2023 г. производството на лавандула е с 26,4% по-малко на годишна база. Отчита се намаление както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 10.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	11.08.2022	10.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	16 222	13 757	15 739	12 768	70 172	51 620	446	404	-15,2%	-18,9%	-26,4%	-9,4%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на настоящата пазарна година до 13 август 2023 г. през Пристанище Варна¹ са изнесени общо 426,8 хил. тона пшеница (в т. ч. 87,2 хил. тона през последната седмица) и 109,8 хил. тона ечемик, което представлява многократен ръст на годишна база. Все още през порта не са преминавали товари с рапица от реколта ` 2023

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 13.08.2022	01.07.2023 – 13.08.2023	Изменение на годишна база
пшеница	59 529	426 753	616,9%
ечемик	6 706	109 844	1 538,0%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През последната седмица от Пристанище Варна са експортирани 10,7 хил. тона царевица и 20,3 хил. тона слънчоглед. Общо изнесеното количество царевица за периода от началото на пазарната 2022/23 година досега е със 17,5% по-малко спрямо година по-рано, докато при слънчогледа е налице ръст от 62,5%.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2021 – 13.08.2022	01.09.2022 – 13.08.2023	Изменение на годишна база
царевица	720 729	594 513	-17,5%
слънчоглед	23 271	37 816	62,5%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 6 август 2023 г. не е осъществен внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 28/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за май 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 28/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 9 август 2023 г. се отчита леко понижение на средните изкупни цени на хлебна и фуражна пшеница за страната с по около 1% на седмична база. Същевременно, ечемикът и слънчогледът поскъпват респективно с 1,2% и 1,4%. Изкупните цени на царевичата и рапицата се задържат на нивата от предходната седмица.

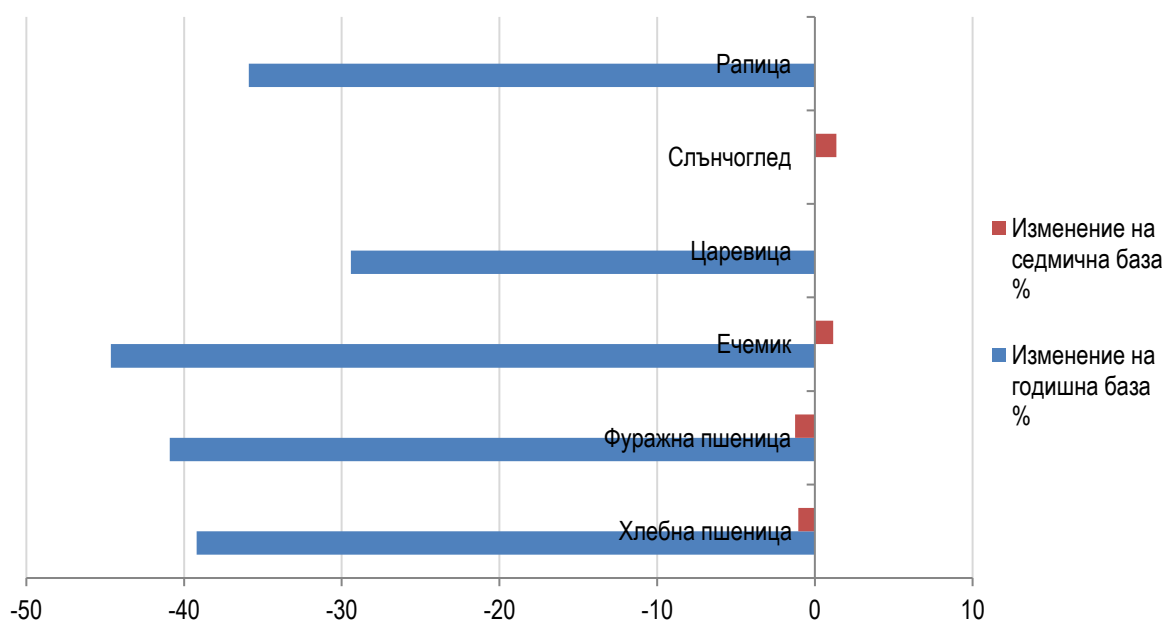
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.08.2023 г., лв./тон без ДДС

	10.08.2022	02.08.2023	09.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	649	399	395	-39,2	-1,0
Фуражна пшеница	637	381	376	-40,9	-1,2
Ечемик	600	328	332	-44,6	1,2
Царевица	587	414	414	-29,4	0,0
Слънчоглед	*	738	748	-	1,4
Рапица	1 198	768	768	-35,9	0,0

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.08.2023 г.

Основните зърнени и маслодайни култури се търгуват от 29,4% (царевица) до 44,6% (ечемик) по-евтино, отколкото по същото време на миналата година.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата в страната са преобладаващо в посока нагоре. Средните цени на едро на оранжерийните краставици, прасковите, картофите, вносните ябълки и зелето нарастват в рамките на 0,8% - 6,3% спрямо предходната седмица. Изключения правят оранжерийните домати и зеленият пипер, които поевтиняват съответно с 8% и 3,4%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 11.08.2023 г., лв./кг

	12.08.2022	04.08.2023	11.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,98	1,23	1,26	28,6	2,4
домати (оранжерийни)	2,08	2,50	2,30	10,6	-8,0
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	*	2,58	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,36	2,50	2,52	6,8	0,8
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,65	2,04	1,97	19,4	-3,4
пипер (червен, внос)	1,88	*	2,54	35,1	-
зеле	0,87	0,95	1,01	16,1	6,3
дини	0,66	*	0,88	33,3	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	1,78	2,50	2,55	43,3	2,0
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	2,00	2,06	-	3,0
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

* няма данни

Към 11 август 2023 г. цените на наблюдаваните основни плодове и зеленчуци на тържищата са над нивата отпреди една година, като най-сериозен ръст е налице при прасковите (с 43,3%), червения пипер (с 35,1%) и дините (с 33,3%). Годишното поскъпване на българските оранжерийни краставици и домати, зелето, зеления пипер и картофите е с между 6,8% и 28,6%.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 11.08.2023 г.**

